

๒๔

พุทธชิโนรส

(๕)

ถ้าวิญญชนเข้าไปนั่งใกล้บัณฑิตแม่เพียงครูเดียว
เขาย่อมรู้แจ้งธรรมได้ฉับพลัน เหมือนลั่นที่รู้รสแกงจะนั้น

พุทธชินนรต (๕)

๒๑๔

การที่เราศึกษาเล่าเรียนเพียงเพื่อใช้แสวงหาทรัพย์ในการหล่อเลี้ยงสังขารร่างกาย ให้มีชีวิตรอดต่อไปได้นั้น แม้มีชีวิตรอดจริงแต่ยังไม่ปลอดภัย แต่ความรู้ทางธรรม เราไม่รู้ไม่ได้ ถ้าไม่รู้ชีวิตไม่ปลอดภัย ทั้งภัยในอบายภูมิ และภัยในสังสารวัฏ เหมือนอาหารถ้าเราไม่รับประทานก็ตาย ความรู้ทางธรรมถ้าไม่ศึกษาก็ตายเช่นกันคือ ตายจากกุศลความดี เห็นห่างจากหนทางพระนิพพาน บางทีอาจต้องไปรับทุกข์ทรมานในอบายภูมิสิ้นกาลนาน เพราะฉะนั้นการศึกษาทางธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ จะรู้แจ้งเห็นจริงได้ต้องอาศัยพระธรรมกายภายใน เมื่อเราเข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน ได้ศึกษาวิชาธรรมกาย เราจะรู้เรื่องราวของโลก และชีวิตที่เกี่ยวข้องกับตัวเรา สิ่งที่เป็นความลับจะถูกเปิดเผยออกมา ไม่มีสิ่งใดที่เป็นความลับสำหรับผู้รู้แจ้งภายใน

มีวาระพระบาลีที่ตรัสไว้ใน คาถาธรรมบท ว่า

“มฤตตมปิ เจ วิญญู ปณฺธิตํ ปยิริปาสติ
ชิปปิ ธมฺมํ วิชาเนติ ชิวหา สุปรสํ ยถา

ถ้าวิญญูชนเข้าไปนั่งใกล้บัณฑิตแม้เพียงครูเดียว เขาย่อมรู้แจ้งธรรมได้ฉับพลัน เหมือนลิ้นที่รู้รสแกงฉะนั้น”

การคบหากัลยาณมิตรผู้เป็นบัณฑิตนักปราชญ์เหมือนการค้นพบขุมมหาสมบัติ แม้จะเป็นเพียงช่วงเวลาสั้นๆ แต่เราจะได้

พุทธนิรุต (๕)

๒๑๕

สิ่งที่มีคุณค่ามหาศาล ดังนั้นความใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ดีที่พวกเราทุกคนควรมีไว้ เพราะความใฝ่รู้ธรรมะนั้น จะนำพาชีวิตของเราให้พ้นภัย หมั่นเข้าหากัลยาณมิตรผู้ชี้ทางสว่าง รับฟังคำแนะนำตักเตือนจากท่าน เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน ว่าง่ายสอนง่าย เมื่อนั้นสิ่งที่ดีๆ ทั้งบุญกุศลคุณธรรมความดีทั้งหลาย จะหลั่งไหลมาสู่ตัวเรา เราจะเป็นคนที่สูงค่าเหมือนกับพระราहुลที่ท่านได้ทำเป็นแบบอย่างไว้

สำหรับเรื่องราวของสามเณรราहुล เราได้ติดตามศึกษากันมาหลายตอนแล้วนั้น คราวนี้จะได้เรียนรู้กันถึงความเป็นผู้ว่าง่ายของสามเณรว่าเป็นมาอย่างไร *ในสมัยที่พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่เมืองโกสัมพี เหล่าพุทธบริษัทสี่พากันไปฟังธรรมที่วิหารเป็นประจำมีการฟังธรรมทั้งกลางวันและกลางคืนวันหนึ่ง หลังจากเลิกฟังธรรมแล้ว พระเถระทั้งหลายต่างพากันกลับไปสู่ที่พักของท่าน

ส่วนพระบวชใหม่ก็นอนปะปนอยู่กับพวกอุบาสกซึ่งนอนค้ำที่วัดอยู่บนศาลา เมื่อพระภิกษุเหล่านั้นนอนหลับไปแบบขาดสติ จึงปรากฏอาการน่ารังเกียจหลายอย่าง เช่น นอนกรน

*มก. เล่ม ๕๕ หน้า ๒๕๙

พุทธชินนอส (๕)

๒๑๖

นอนละเมอ ขบเขี้ยวเคี้ยวฟันเสียงดัง น้ำลายไหลออกจากปาก พวกอุบาสกเห็นอาการเช่นนั้นเข้า จึงกราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าให้ทรงทราบ พระพุทธองค์จึงทรงบัญญัติห้ามไม่ให้พระภิกษุนอนร่วมกับผู้ไม่ใช่พระภิกษุต่อไป

หลังจากมีพระพุทธรูปแล้ว ด้วยกลัวจะผิดพระพุทธรูปบัญญัติ คืนวันหนึ่ง พระภิกษุสงฆ์ได้ขอให้ราหุลสามเณรไปนอนเสียที่อื่น ไม่ยอมให้นอนร่วมเหมือนแต่ก่อน สามเณรราหุลเดินออกไปแต่โดยดี ไม่มีข้อแม้หรือแสดงกิริยากระด้างกระเดื่อง แต่เมื่อหาที่นอนไม่ได้ อีกทั้งไม่รู้ว่าจะไปนอนที่ไหน เลยตรงเข้าไปนอนในวัจกุฏิของพระผู้มีพระภาคเจ้า

ในเวลารุ่งสาง พระบรมศาสดาเสด็จไปที่วัจกุฏินั้น เพื่อทรงถ่ายพระบังคนหนัก ก่อนจะเสด็จเข้าไปพระองค์ทรงกระแอมไอให้เป็นอาณัติสัญญาณตามธรรมเนียมของผู้จะเข้าไปในวัจกุฏิ ราหุลสามเณรได้ยินเสียงกระแอมของพระพุทธองค์ จึงกระแอมตอบ แล้วรีบออกมาถวายบังคม

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า “ราหุล ทำไมเธอจึงมานอนอยู่ที่นี่ล่ะ” เมื่อสามเณรราหุลทูลสาเหตุให้ทรงทราบแล้ว ทรงสลดพระทัยว่า ต่อไปภายหน้า ถ้ากุลบุตรทั้งหลายมาบรรพชาเป็นสามเณร พวกภิกษุจะพากันทอดทิ้งไม่สนใจ แม้แต่

พุทธนิรโรค (๕)

๒๑๓

ราहुลสามเณรซึ่งเป็นโอรสของตถาคต ยังถูกทอดทิ้งขนาดนี้

เมื่อเสด็จกลับจากวัจกุฎีแล้ว โปรดให้ประชุมพระภิกษุสงฆ์แต่เช้า และตรัสถามพระสารีบุตรเถระว่า “ดูก่อนสารีบุตร เธอรู้หรือไม่ว่า เมื่อคืนนี้ สามเณรราहुลไปนอนอยู่ที่ไหน” พระเถระทูลว่า “ข้าพระองค์ไม่ทราบ พระเจ้าข้า” “ดูก่อนสารีบุตร เมื่อคืนนี้ ราहुลไปนอนอยู่ในวัจกุฎีของเรา ถ้าพวกเธอพากันเพิกเฉยต่อราहुลถึงเพียงนี้แล้ว ต่อไปภายภาคหน้า กุลบุตรทั้งหลาย ผู้มีศรัทธามาบรรพชาเป็นสามเณร พวกเธอจะทำอย่างไรกันเล่า”

ครั้นตรัสดังนี้แล้ว ทรงบัญญัติสิกขาบทซ้ำอีกว่า “ให้ภิกษุทั้งหลายนอนร่วมกับผู้ไม่ใช่ภิกษุได้เพียง ๓ คืน พอถึงคืนที่ ๔ ให้เว้นเสียคืนหนึ่ง แล้วนอนต่อไปจนกว่าจะครบ ๓ คืน แล้วเว้นเสียอีกคืนหนึ่ง จนกว่าจะแยกที่นอนกันได้กับผู้ไม่ใช่ภิกษุ” ในเวลาเย็นวันนั้น พวกภิกษุมาประชุมกัน สรรเสริญสามเณรราहुลในโรงธรรมสภาว่า “สามเณรราहुลเป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย พระภิกษุบอกกล่าวเพียงคำเดียวเท่านั้น มิได้ขัดขืน ไปนอนอยู่ในวัจกุฎีของพระผู้มีพระภาคเจ้า”

พระบรมศาสดาตรัสบอกภิกษุทั้งหลายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แม้ในอดีตราहुลสามเณรก็เป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย

พุทธชิโนรส (๕)

๒๑๘

เหมือนกัน” แล้วทรงนำอดีตของสามเนรราหุลมาเล่าให้ฟังว่า

ในอดีตกาล ที่เมืองราชคฤห์ มีเนื้อฝูงใหญ่อยู่ในป่า
แห่งหนึ่ง พระองค์บังเกิดเป็นเนื้อหัวหน้าฝูง และเป็นพี่ของ
นางอุบลวรรณาผู้เกิดเป็นแม่เนื้อ พระราหุลเกิดเป็นลูกเนื้อที่
ฉลาด แม่เนื้อรักและเป็นห่วงลูกมาก จึงนำลูกไปฝากเนื้อพี่ชาย
ให้ช่วยแนะนำสั่งสอนวิธีการเอาตัวรอดให้ด้วย เนื้อพี่ชายรับไว้
และสั่งสอนเล่ห์กลอุบายให้แก่ลูกเนื้อทุกอย่าง ลูกเนื้อก็รำเรียน
ด้วยความว่าง่าย

วันหนึ่ง ลูกเนื้อเข้าไปติดบ่วงของนายพรานแล้วร้อง
เสียงดัง หมูเนื้อได้ยินเสียงร้องก็ตกใจพากันวิ่งหนีไปหมด แม่เนื้อ
ได้ยินเสียงลูกร้องก็จำได้ จึงไปหาเนื้อพี่ชาย เนื้อหัวหน้าฝูงตอบ
ว่า “เจ้าไม่ต้องกังวล ลูกเนื้อเรียนรู้ และฉลาดพอที่จะเอาตัวรอดได้
เพราะเราได้สอนให้รู้จักกลั่นลมหายใจ ผ่อนลมหายใจเข้าออก
ทางช่องจมูกข้างล่าง ซึ่งแนบสนิทติดอยู่กับพื้นดิน จะลวงนาย-
พรานได้ด้วยกลอุบาย ๖ อย่าง คือ จักเหยียดเท้าทั้ง ๔ ออก
แล้วนอนตะแคง เอาเท้าซ้ายหุ้มหัวและฝุ่น แลปลิ้นห้อยลง
ทำให้ท้องพองนูนขึ้น จักถ่ายมูล และคุ่อออกมา และกลั่น
ลมหายใจ อีกอย่างหนึ่ง ลูกเนื้อจักกวาดฝุ่นและทรายมากองไว้
เบื้องหน้า ผลักออกไปบ้าง กระทำอาการตื่นไปมาข้างโน้น

พุทธนิรุต (๕)

๒๑๕

ข้างนี้บ้าง เบ่งท้องขึ้น และแขม่วท้องลงบ้าง เนื้อผู้เป็นหลานชายจะทำอุบายลงนายพรานให้หลงเชื่อได้”

ต่อมาเมื่อนายพรานกลับมาเห็นลูกเนื้อติดบ่วง เข้าใจว่าตายแล้วจึงแก้บ่วงออก ไปเที่ยวหากิ่งไม้และใบไม้มาเพื่อใช้รองเชือดเนื้อของลูกเนื้อ แต่โชคไม่เป็นของนายพราน เพราะลูกเนื้อแสนฉลาดรีบลุกขึ้นสลัดร่างกายวิ่งกลับมาหามารดาโดยปลอดภัย

นี่เป็นเรื่องราวในอดีตชาติของพระราหุลเถระ เมื่อครั้งยังสร้างบารมีอยู่ แม้จะเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน ก็ยังเป็นสัตว์ที่ว่่านอนสอนง่าย ใฝ่ในการศึกษาหาความรู้ จึงเป็นเหตุ นำพาให้ชีวิตพ้นภัยอันตรายไปได้ คุณธรรมคือ ความเป็นผู้ว่าง่ายนี้สำคัญมาก เพราะจะเป็นต้นทางแห่งความรู้ และคุณธรรมต่างๆ อีกมากมาย เหมือนพื้นทะเลจะสามารถรองรับน้ำทะเลอันกว้างใหญ่ ซึ่งไหลมาจากทุกทิศทุกทางได้ จะต้องอยู่ต่ำกว่าน้ำทะเล

นอกจากจะเป็นผู้ว่าง่ายแล้ว ท่านพระราหุลยังเป็นผู้ใฝ่รู้ในการศึกษาเล่าเรียนอีกด้วย ทุกๆ วัน ท่านจะลุกขึ้นแต่เช้าตรู่ เอาหม้อกอบทรายขึ้นแล้วกล่าวว่า วันนี้อธิให้ข้าพเจ้าได้รับโอวาทจากพระศัพท และอุปัชฌาย์อาจารย์ มีประมาณเท่าจำนวนเม็ดทรายในกำมือนี จนกระทั่งภายหลังท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นเอตทัคคะ เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายในด้านใฝ่ศึกษา

พุทธชินราช (๕)

๒๒๐

หาความรู้ ดังนั้นให้พวกเราทุกคนหมั่นฝึกฝนอบรมตน ให้เป็นผู้มีทั้งความรู้คู่คุณธรรม ฝึกตัวเราให้เป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย เราจะได้เป็นแหล่งรวมทั้งความรู้และคุณธรรม จากนั้นจะได้ช่วยกันชี้นำชาวโลกและสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้ได้มาพิสูจน์หลักธรรมอันบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นไปเพื่อการหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งมวลกันทุกคน

